

SPIS TREŚCI

WSTĘP	11
ROZDZIAŁ I LITERATUROZNAWSTWO NA DRODZE DO POZNANIA PROZY ANTONIEGO CZECHOWA	17
1.1. Od krytyki do Krytyki	19
1.2. Idea ogólna, idee szczegółowe – w poszukiwaniu istoty twórczości Czechowa	23
1.3. Pewniki w prozie Czechowa – rola odbiorcy i niejednorodność	27
1.4. Konkretny problem badawczy	31
1.4.1. Komunikacja	31
1.4.2. „Futerał”	34
1.4.3. Czytelnik	37
1.5. Czechow o sobie	41
1.6. Konteksty twórczości Czechowa	47
1.7. Czechow w literaturoznawstwie kognitywnym	54
1.8. Czechow w literaturoznawstwie polskim	58
ROZDZIAŁ II KOGNITYWIZM I LITERATUROZNAWSTWO	61
2.1. Wstęp	63
2.2. Kognitywizm – uwagi ogólne	66
2.3. Literaturoznawstwo kognitywne	76
2.3.1. Poetyka kognitywna	76

2.3.2. Narratologia kognitywna	79
2.4. Umysł jako kategoria literacka	82
2.4.1 Teoria umysłu (<i>Theory of Mind</i>)	83
2.4.2 Domena, rama, skrypt, scenariusz	89
2.4.3 Kategoryzacja, prototyp	93
2.4.4. Przestrzenie mentalne. Integracja pojęciowa (amalgamat)	96
2.4.5. Uniwersalia narracyjne	99
2.5. Kategoria umysłu i twórczość Czechowa	101

ROZDZIAŁ III

TEORIA UMYŚLU WOBEC (NIE)POROZUMIEŃ MIĘDZY BOHATERAMI	105
3.1. Wstęp	107
3.2. Poziomy intencjonalności	111
3.2.1 Metareprezentacja drugiego stopnia – <i>Śmierć urzędnika</i>	111
3.2.2 Metareprezentacja pierwszego stopnia – <i>Kapral Prisybiejew</i>	115
3.2.3. Reprezentacja – <i>Człowiek w futerale</i>	118
3.3. Nieprawidłowe odczytanie cudzego umysłu	123
3.3.1 <i>Mindreading</i> i miłość	123
3.3.2. Nieporozumienia a ogniska uwagi w teorii umysłu	129
3.3.2.1. Ja-centriczna teoria umysłu	130
3.3.2.2. Ty-centriczna teoria umysłu	134
3.4. Prawidłowe czytanie umysłów	139
3.4.1. Wydawało się – okazało się	139
3.4.2. Teoria umysłu w stronę „cudu kontaktu”	144
3.5. Niegodny wiary narrator	150
3.6. Podsumowanie	155

ROZDZIAŁ IV

UMYSŁ W „FUTERALE” JAKO PRZYCZYNA NIEPRAWIDŁOWEJ KATEGORYZACJI RZECZYWISTOŚCI	157
4.1. Wstęp	159
4.2. „Futerał” w ujęciu kognitywistycznym	162
4.3. Kategorie przeciw rzeczywistości	165
4.3.1. Wokół ramy pojęciowej	165
4.3.2. Gotowe scenariusze	178

4.4. W poszukiwaniu właściwych modeli myślenia	185
4.4.1. „Droga przez mękę”	185
4.4.2. Rozszerzenie metaforyczne	189
4.4.3. Integracja pojęciowa	192
4.4.4. Przeramowanie	194
4.4.4.1. Niechlubne wyjątki	198
4.5. Wnioski	202

ROZDZIAŁ V

UMYSŁ CZYTELNIKA, CZYLI MENTALNE MECHANIZMY „WSPÓŁPRACY” ODBIORCY Z AUTOREM 205

5.1. Wstęp	207
5.2. Teoria umysłu, empatia i narracja quasi-behawiorystyczna	208
5.3. Figura – tło i detal	211
5.4. Holizm i integracja pojęciowa	216
5.5. Uniwersalia narracyjne	233
5.5.1. Tragikomedie romantyczne	234
5.5.1.1. <i>Love story</i> we wczesnej twórczości	235
5.5.1.2. Tragikomedie romantyczne w dojrzałej twórczości autora	245
5.5.2. Tragikomedie heroiczne	255
5.5. Uwagi końcowe	264

ZAKOŃCZENIE 267

BIBLIOGRAFIA 273

ABSTRACT 289

PE3IOME 293

Indeks nazwisk 297

Alfabetyczny spis tytułów przywołanych utworów Czechowa 303